

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОК 07.1 «ЕТНОПСИХОЛОГІЯ»
ОПІ «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Етнопсихологія» є вибірковою дисципліною для курсантів з ОПП «Психологія». Вивчається на 1 курсі упродовж 1-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є розкриття історії етнопсихології як науки, ознайомлення з її дослідницьким інструментарієм, суміжними науковими дисциплінами; підвищення компетентності курсантів у сфері етнопсихології і на цій основі їх підготовка до діяльності в умовах постійної міжетнічної взаємодії в усіх сферах життя.

Завдання навчальної дисципліни – формування творчого психологічного мислення майбутніх фахівців, формування соціальної, комунікативної, інформаційної компетентності курсантів, оволодіння не тільки необхідними знаннями, а й практичними навичками та уміннями ефективної взаємодії з іншими людьми.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати: предмет, завдання та методи дослідження етнопсихології; основні поняття етнопсихології; основні статичні характеристики етносу (психічний склад етносу, архетипи, ментальність, національний характер, національна свідомість, етнічна самосвідомість); основні динамічні характеристики етносу, такі як національні почуття, етнічні стереотипи (автостереотипи, гетеростереотипи), етнічні установки; види етнічних конфліктів та стадії їх розвитку; шляхи поведінки та шляхи подолання етнічних конфліктів; етнопсихологічні особливості ділового спілкування;

вміти: застосовувати різні методи дослідження в етнопсихології; використовувати різноманітні методики для дослідження психологічних особливостей етносу; надавати консультації щодо застосування певних стратегій поведінки для подолання етнічного конфлікту; консультувати щодо особливостей ділового спілкування із зарубіжними партнерами;

ознайомитись: з природничо-науковими основами етнопсихологічної науки; з науковими підходами до вивчення і прогнозування групових процесів у колективах; з психікою та психічною діяльністю особистості; з особливостями професійної діяльності.

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Повна загальна середня освіта.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																	Форми підсумкового контролю							
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік				
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота індивідуальні заняття	модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове					курсова робота	контрольна робота	модульний контроль	
1	1	3	90	46	20			2		20				4	22	10	12						22			+	
Усього		3	90	46	20			2		20			4	22	10	12							22			+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-7	Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати завдання у процесі професійної діяльності і практичних ситуаціях	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-10	Здатність дотримуватися норм професійної етики	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1. МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-3	Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань за допомогою державної та іноземної мов, в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-10	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-17	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин						Місяці	Номери тем, занять та кількість годин
			1	2	3	4	5	6		
1	Етнопсихологія як наука	4	Л2	Сз2					XI	1/1Л(2); 1/2Сз(2); 2/1Л(2); 2/2Сз(2); 2/3Л(2)
2	Історія розвитку етнопсихології. Основні методи етнопсихології	8	Л4	Сз4					X	2/4Сз(2); 3/1Л(2); 3/2Сз(2); 4/1Л(2); 4/2Сз(2); 5/1Л(2)
3	Ментальність як етнопсихологічний феномен	4	Л2	Сз2						
4	Етнічна ідентичність	4	Л2	Сз2					XI	5/2Сз(2); 6/1Л(2); 6/2Сз(2); 7/1Л(2); 7/2Сз(2)
5	Національний характер	4	Л2	Сз2						
6	Міжетнічна взаємодія. Етноконфлікти	4	Л2	Сз2						
7	Релігія та церква в етнонаціональному житті	4	Л2	Сз2					XII	8/1Л(2); 8/2Пз(2); 8/3Сз(2); 9/1Л(2); 9/2Сз(2); Дз(4)
8	Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в етнічних культурах	6	Л2	Сз2	Пз2					
9	Національна та світова культура як об'єкт втілення національної психології народів	4	Л2	Сз2						
	Диференційований залік	4	Дз4							
	Всього	46								46

Умовні позначення: Лекція - Л   Семінар - Сз   Практичне заняття - Пз   Диференційований залік –Дз
 Заняття обов'язкові до оцінювання - 1/2Сз(2)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
1 курс, I семестр					
1			8	Етнопсихологія як наука	
	1	лекція	2	<u>Етнопсихологія як галузь психологічної науки</u> 1. Предмет, категоріальний апарат етнопсихології. 2. Завдання, функції. 3. Зв'язок етнопсихології з іншими науками та значення етнопсихологічних знань в діяльності психолога.	[1.1] ст. 4-16 [2.1. - 2.5]
	2	семінар	2	<u>Етнопсихологія як теоретична та прикладна наука</u> 1. Етапи розвитку етнопсихологічної науки та їх характеристика. 2. Проблема етносу й нації в етнопсихології 3. Міждисциплінарний зв'язок різних наук з етнопсихологією.	[1.1] ст. 4-16 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Актуальні питання етнопсихології в сучасних умовах.	[1.1] ст. 4-16; [2.1-2.5]
	індивід. завдання (конспект)	2	<u>Зміст категоріального апарату етнопсихології.</u> 1. Основні поняття. 2. Сучасні підходи етнопсихологів до змісту основних питань.	[1.1] ст. 4-16 [2.1-2.5]	
2			16	Історія розвитку етнопсихології. Основні методи етнопсихології	
	1	лекція	2	<u>Історія розвитку етнопсихологічних знань</u> 1. Зародження етнопсихології. 2. Сучасні західні етнопсихологічні напрями і школи. 3. Основні напрями розвитку етнопсихології у працях вітчизняних дослідників.	[1.1] ст. 5-20 [2.1-2.5]
	2	семінар	2	<u>Історія розвитку наукових етнопсихологічних ідей</u> 1. Етнопсихологічний аспект у філософських дослідженнях епохи Просвітництва. 2. Становлення етнопсихологічних знань в Україні.	[1.1] ст. 5-20; 25-30; [1.2] 37-40 [2.1-2.5]
	3	лекція	2	<u>Методологічні основи та методи етнопсихології</u> 1. Методологія етнопсихології.	[1.1] ст. 5-20; [1.3] ст. 20-40

1	2	3	4	5	6
				2. Методи дослідження.	[2.1-2.5]
		індивідуальне завдання	5 1	1. Виконання реферату за заданою тематикою 2. Конспект з теми: <u>Дослідження етнічних стереотипів</u> 1. Дослідження етнічних стереотипів методом «підбору рис» у «вільного опису». 2. Вивчення етнічної свідомості та етнічних стереотипів.	[1.1] ст. 5-20; [1.3] ст. 20-40; [2.1-2.5]
	4	семінар	2	<u>Історичний розвиток та методологічна база етнопсихології</u> 1. Історичний розвиток етнопсихології: етапи, концепції, школи. 2. Методи дослідження етнопсихології як науки. 3. Методи вивчення етнопсихологічних особливостей людей та їх застосування в роботі психолога.	[1.1] ст. 5-20; [1.3] ст. 20-40 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Уявлення про предмет етнопсихології та розвиток етнопсихологічних знань в Україні на сучасному етапі. 2. Сучасні методи етнопсихологічних досліджень та їх тематика.	[1.1] ст. 5-20; [1.3] ст. 20-40 [2.1-2.5]
3			7	Ментальність як етнопсихологічний феномен	
	1	лекція	2	<u>Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації</u> 1. Зміст, класифікація, функції та завдання ментальності. 2. Структурні компоненти ментальності.	[1.1] ст. 70-81 [2.1. - 2.5]
	2	семінар	2	<u>Національна ідея</u> 1. Поняття про національну ідею, шляхи її реалізації. 2. Особливості формування та розвитку української національної ідеї.	[1.1] ст. 70-81 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Структура ментальності за Р. Додоновим: енергетичний рівень (поле), образний(архетипи); логічний (поняття). 2.К. Юнг про архетипи колективного несвідомого як основи психічного складу етносу.	[1.1] ст. 70-81 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання (конспект)	1	<u>Дослідження ментальності</u> 1. К. Юнг про архетипи колективного несвідомого як основи психічного складу етносу. 2. Особливості колективного несвідомого українців за О. Кульчицьким. 3. Особливості українського менталітету за М. Грушевським, М. Костомаровим, В. Липинським.	[1.1] ст. 70-81 [2.1-2.5]

1	2	3	4	5	6
4			7	Етнічна ідентичність	
	1	лекція	2	<u>Поняття соціальної та етнічної ідентичності та їх характеристика</u> 1. Структура та етапи становлення та види етнічної ідентичності. 2. Проблеми формування, підтримки та зміни етнічної ідентичності.	[1.1] ст. 149-152 [1.3] ст. 70-81 [2.1-2.5]
	2	семінар	2	<u>Адаптація, міжкультурна адаптація в етнопсихології</u> 1. Поняття адаптація, акультурація, пристосування. 2. Етапи та фактори міжкультурної адаптації.	[1.3] ст. 70-81 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Механізми та прийоми етнотворчості. 2. Маргінальна особистість.	[1.3] ст. 70-81 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання (конспект)	1	<u>Дослідження етнічної ідентичності.</u> 1. Метод інтерв'ю та тестування. 2. Модель двох вимірів етнічної ідентичності (Беррі). 3. Етнопсихологічний опитувальник (О. Гуренко).	[1.1] ст. 149-152 [1.3] ст. 70-81 [2.1.-2.5]
5			7	Національний характер	
	1	лекція	2	<u>Поняття «етносу» та «національного характеру» в етнопсихології</u> 1. Основні підходи до визначення поняття «етнос» та формування специфічних його психологічних ознак. 2. Психологічна структура національного характеру.	[1.1] ст. 48-55 [1.3] ст. 100-140 [2.1-2.5]
	2	семінар	2	<u>Проблеми етносу та національного характеру в етнопсихології</u> 1. Фактори формування специфічних психологічних ознак етносу. 2. Історичні умови та фактори-обставини розвитку національного характеру.	[1.1] ст. 48-55 [1.3] ст. 100-140 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Д. Чижевський про риси українського характеру. 2. Психологія маніпуляцій національними почуттями.	[1.1] ст. 48-55 [1.3] ст. 100-140 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання (конспект)	1	<u>Дослідження національного характеру</u> 1. Визначення характерних рис різних етносів. 2. Визначення характерних особливостей характеру українців.	[1.1] ст. 48-55 [1.3] ст. 100-140 [2.1-2.5]

1	2	3	4	5	6
6			7	Міжетнічна взаємодія. Етноконфлікти	
	1	лекція	2	<u>Міжетнічні відносини та етноконфлікти</u> 1. Соціально-психологічний аналіз міжетнічних відносин. 2. Психологічна сутність етноконфліктів та умови їх виникнення.	[1.1] ст. 144-148, 164 [1.3] ст. 120-160 [2.1-2.5]
	2	семінар	2	<u>Психологія етнічних конфліктів</u> 1. Психологічна сутність, умови та причини виникнення етнічних конфліктів. 2. Форми, види, стадії етноконфліктів. 3. Стратегії поведінки та шляхи подолання етнічних конфліктів.	[1.1] ст. 144-148, 164 [1.3] ст. 120-160 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Психологія етноцентризму.	[1.1] с. 144-148, 164 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання (конспект)	1	<u>Дослідження міжетнічних відносин та етноконфліктів</u> 1. Методики дослідження міжетнічних відносин. 2. Методики дослідження етноконфліктів.	[1.1] ст. 144-148, 164 [1.3] ст. 120-160 [2.1-2.5]
7			8	Релігія та церква в етнонаціональному житті	
	1	лекція	2	<u>Релігія як атрибут етносу</u> 1. Світові релігії та їх види. 2. Церква та її види в Україні.	[1.1] ст. 99-104 [1.3] ст. 170-180 [2.1-2.5]
	2	семінар	2	<u>Місце релігії в професійній діяльності людини.</u> 1. Місце та значення церкви в професійній діяльності людини. 2. Роль психолога в гуманізації міжрелігійних непорозумінь у суспільстві.	[1.1] ст. 99-104 [1.3] ст. 170-180 [2.1-2.5]
		самостійна робота	2	1. Релігія як один з факторів формування та розвитку етносу. 2. Особливості релігій та їх вплив на особистість.	[1.1] ст. 99-104 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання (конспект)	2	<u>Дослідження релігійності в етнопсихології</u> 1. Методики: анкетування, тестування. 2. Історичні приклади конфліктів між етносами.	[1.1] ст. 99-104 [1.3] ст. 170-180 [2.1.-2.5]

1	2	3	4	5	6
8			16	Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в етнічних культурах	
	1	лекція	2	<u>Сім'я як важлива ланка суспільства та соціальної регуляції.</u> 1. Сім'я та її місце в етнопсихології. 2. Традиційні образи-символи у психічній діяльності людини.	[1.1] ст. 105-112, 224 [1.3] ст. 85-100 [2.1-2.5]
	2	практичне заняття	2	<u>Дослідження проблем молодого сім'ї</u> 1. Дослідження сумісності партнерів. 2. Психологічна допомога молодим сім'ям.	[1.1] ст. 105-112, 224 [1.3] ст. 85-100 [2.1-2.5]
	3	семінар	2	<u>Види сімей та причини сімейних конфліктів</u> 1. Види сімей та розподіл обов'язків в ній. 2. Основні причини сімейних конфліктів.	[1.1] ст. 105-112, 224 [1.3] ст. 85-100 [2.1-2.5]
		самостійна робота	4	1. Людський розвиток. Символи віри у традиційній та сучасній культурі України, їх ціннісно-психологічний статус. 2. Сім'я і формування українського національного характеру.	[1.1] ст. 105-112, 224 [1.3] ст. 85-100 [2.1-2.5]
		індивідуальне завдання	1 5	1. Конспект з теми: <u>Психологічне здоров'я сім'ї</u> 1. Поняття про психічне здоров'я сім'ї, сучасні дослідження. 2. Вивчення психологічного здоров'я сім'ї. 2. Виконання реферату за заданою тематикою.	[1.1] ст. 105-112, 224 [2.1-2.5]
9			10	Національна та світова культура як об'єкт втілення національної психології народів	
	1	лекція	2	<u>Культура та національна культура в етнопсихології</u> 1. Культура її види та елементи. 2. Національна культура та її особливості.	[1.1] ст. 112-123 [1.3] ст. 190-210 [2.1-2.5]
	3	семінар	2	<u>Звичаєва культура – об'єкт і втілення національної психології</u> 1. Поняття про звичаєвість у психологічній літературі. Уявлення про звичай як поведінкові стереотипи, їх роль у розвитку суспільства. 2. Етнічні традиції у діловому спілкуванні.	[1.1] ст. 112-123 [1.3] ст. 190-210 [2.1-2.5]

1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	4	1. Етнопсихологія японців, корейців, італійців, арабів. 2. Етнопсихологія німців, американців, поляків.	[1.1] ст. 193-223
		індивідуальне завдання (конспект)	2	<u>Дослідження національної психології народів</u> 1. Методи вивчення етнопсихологічних особливостей мови та жестів. 2. Виокремлення специфічних рис характеру окремих етносів.	[1.1] ст. 112-123, 193 [1.3] ст. 190-210 [2.1-2.5]
		Диференційований залік	4		
		Разом за семестр	90		
		Разом за курс	90		
		Усього	90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

1.1. Гомонюк О. М. Купчишина В. Ч., Сердюк Ю. І. Етнопсихологія (у схемах і таблицях) : навчальний посібник / за ред. О. М. Гомонюк. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2012. 232 с.

1.2. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія : Навч. посіб. Київ : МАУП, 2011. 144 с.

1.3. Савицька О. В. Співак Л. М. Етнопсихологія: Навч.посіб. Київ : Каравела, 2011. 264 с.

2. Додаткова література

2.1. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір: Монографія / І. В.Данилюк. Київ: «САММІТ-КНИГА», 2015. 432с.

2.2. Павленко В. М., Таллін С. О. Етнопсихологія : Навч. посібник. Київ , 21011. 344 с.

2.3. Губко О. Психологія українського народу: наукове дослідження у 2-х кн. Кн. 2: Психологічні особливості наших країн у міжчасі Трипілля – сучасна Україна (Олексій Губко). ТОВ «Видавництво друкарня Діло» 2013. 400 с.

2.4. Психологія мас : навч.посіб. / автор-упорядник Я. Є. Кальба. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2012. 208 с.

2.5. Андерсон Б. Уявлені спільноти : Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ: Критика, 2015. 271 с.

3. Інформаційні ресурси в інтернет (інтранет)

3.1. Модульне середовище навчання – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

3.2. <http://psychological.ucoz.ua/publ/35>

3.3. http://www.bronnikov.kiev.ua/book_3_0.php

3.4. <http://uchebnik.biz/book/320-yetnopsixologiya.html>

3.5. <http://psychlib.com.ua/category/etnopsychologiya.htm>

3.6. http://mobile.pidruchniki.ws/16760626/psihologiya/etnopsihologiya_-_savitska_ov

3.7. http://faculty.Washington.edu/agg/iat_materials.Htm

3.8. <http://implicit.harvard.edu/implicit/>

3.9. <http://www.hro.org/fctions/nazi/toler7.htm>

3.10. <http://www.salto-youth.Net>

3.11. <http://www.youth-against-racism.net>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу)

діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Методи навчання, які сприяють досягненню програмних результатів навчання	Шифр	Методи контролю досягнень програмних результатів навчання
1. Традиційні методи навчання		1. Попередній контроль	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)	МК 1.1	Вибірковий усний
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)	МК 1.2	Фронтальний письмовий
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)	МК 1.3	Фронтальний тестовий
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)	МК 1.4	Фронтальний проблемний
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)	2. Поточний контроль	
2. Активні методи навчання		МК 2.1	Вибірковий усний
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)	МК 2.2	Колоквіум
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)	МК 2.3	Контрольна робота
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)	МК 2.4	Тестування
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах	МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах	МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи	МК 2.8	Реферат
		3. Рубіжний контроль	
		МК 3.1	Фронтальний письмовий
		МК 3.2	Фронтальний тестовий
		МК 3.3	Фронтальний проблемний
		4. Підсумковий контроль	
		МК 4.1	Усний
		МК 4.2	Письмовий
		МК 4.3	Тестовий
		МК 4.4	Проблемний